

Pole nade mnou

první vstup

Je to jako vejít mezi dvě mohutný vlny. Zleva i zprava se to vzdouvá. Stojíš tady dole úplně bez hnutí a pomalu to na tebe doléhá, jak se to nepohnutě valí, zvolna, ale nezadržitelně sváží a zase vrší vzhůru, svah a návrší, nějaká síla ten nával přece jen zadržela. Země, na který stojíš, jako by ustrnula přímo uprostřed pohybu, takže bys mohl skrze chodidla vtáhnout její zastavenej vztlak. Ale ty ses právě ohlédl. Zprava jsi pocítil čísi pohled.

Úplně nahoře, kde se vlna hlíny vypjala až na obzor, opravdu zastihuješ tmavou postavu, která se dívá. Hned se očima vracíš zpátky před sebe, jenže nedá ti to a znovu se ohlédneš.

Chceš si ověřit, že to opravdu nebyla jedna postava, ale dvě, nebo spíš jediná dvojpostava. Tak ti to připadlo. Asi žena, která si na ramena vysadila dítě a došla s ním až na okraj, aby se spolu podívali dolů. Teď už ale nikoho nevidíš. Vytratilí se, a přitom je to vteřina.

Podívali se dolů a uviděli tě, ty ses po nich ohlédl, nechtěli rušit. Šli jinam. Tak nějak si najednou zmizeli.

Nebo opravdu zmizeli.

Kdybych nevěděl, co se tady na poli občas děje. Zmizeli, jako by nebyli. Nebo opravdu nebyli. A teď na tom poli najdi mě. Přelétni očima oba protilehlé svahy a údolem mezi nimi sjeď až k pivovarské zdi, v takhle odkrytém průhledu bych ti přece neměl uniknout, jestli tu někde jsem. A to sám nevím. Jednou odpoledne sem přiběhl něčí kluk a postavil se přímo naproti mně, tváří v tvář, i když ze svých tváří jsme mnoho nerozeznávali, stáli jsme každé na jiný straně a mezi námi byla celá šíře a hloubka těch svahů. Kamenem by už nedohodil. To kluka naplnilo kuráží, zničehonic se dostal z pole na válečné pole, začal výhrůžně pokřikovat a nadávat, vyzýval, ať si na něj jdu. Možná nakonec ani nevěřil, že jsem z masa a kostí. Byl jsem přece o tolik větší, starší, že na skutečný boj se mnou nemohl vážně pomyslet. Ale křičel na mě tak neohroženě, že bych snad byl už i zaváhal, jestli doopravdy nejsem jen prelud, co já vím, kdyby se mi to najednou nevrátilo. Jak jsem já sám kdysi právě tady a právě takhle. Těch válek vyhlášených jen pro to potěšení pokřikovat na druhou stranu, tohle pole je k tomu přece jako stvořený, pokřikovat, vyskakovat si a provokovat k útoku bez ohledu na to, že vzápětí vezmu do zaječích! Kolik let nazpět. Kolik let před tadytím... Preludem, to už nešlo jinak, musel jsem vyjít proti němu, z toho překvapení si nejdřív kecnul na zem a nevěřicně zíral, jak se blížím, byl jsem si pro smích, ale musel jsem, a když se kluk konečně zvedl k útoku, musel jsem dál za ním a sledovat ho až skoro před jeho dům, abych si na vlastní oči ověřil, že opravdu mizí ve dveřích.

Ne jinde.

Ale co to bylo za jistotu, o čem jsem jsem se to vlastně přesvědčil? Jako kdybych tolikrát nezažil, že na tomhle poli se to vůbec nejpřízračnější, čemu se nejvíc nechce věřit, nijak nesnaží zmizet, klidně si to obejdi, osahej, ať se přesvědčíš, když tě to tak nutí se přesvědčit! Přesvědčíš se. Nejhorší, že opravdu přesvědčíš.

Kluk zaběhl na Habeš, proti těm jsme odpradávná brojili. Byla to přece druhá strana. Ti naproti. Poslední dubnovou noc, o čarodějnicích, vždycky po obou stranách pole vyšlehl

oheň, a ve světle jeho plamenů najednou nebylo pochyb, že se tu válčí. Pálili jsme to na sebe přes tmu, my od Velvety a tamti z Habeše, a pole, to ohromné zavlnění, které nás postavilo proti sobě, se sytilo napětím.

Musel jsem nejspíš zapomenout, jakou má moc.

Tak dlouho jsem tu vůbec nic neprožíval, neviděl. Deset let, nebo i víc. A nic jsem už o tom ani netušil. Ohniště po našich čarodějnicích zmizelo pod břízkama pomalu přerůstávajícíma výšku, kam až došlehávaly plameny. I pole jako by zmizelo, neprodyšně překryto úplně vyprázdněným, nicneříkajícím pivovarským polem, kam není proč chodit. Bylo moc blízko.

Dokud jsem ty hroudy a výmoly neucítil pod nohama ve snu.

Zdání totiž neklame.

Zdání jenom slábne nebo sílí.

druhý vstup

„Vysvětluji mu, že bydlím v Nové Pace.“

Čekal mě odchod.

20. června 1991, od podzima jsem měl být v Praze na škole a sen, který jsem si toho rána zapsal, mě už zastihl na cestě. Nevěděl jsem, do čeho jdu. Praha? Zmatenej obraz plnej klikyháků, bylo to nedlouho po převratu a všechno se to ještě vařilo, křiklavý a jedovatý barvy, přetlak z podzemí, kytary, drogy, polonahé ženy a svlékající se muži, nedalo se odhadnout, co se ještě může vyvalit ven: ty úplně nejostřejší z klikyháků vyzývaly k mnohem otřesnějším převratům. Ale chtělo se mi do toho, přes všechno to ohrožení, a možná právě kvůli němu. Sám jsem si ho zostřoval, sám přibarvoval, a Praha byla jenom dostatečně daleko, aby se to do ní všechno mohlo promítat.

Pole je zato hned „za humnama“, blíž než blízko. Od nás je to jen nahoru přes kopec. Po levý straně se rázem otevře výhled na město, protože se tudy směrem na Habeš a dál ve vlnách žene jedna z táhlejších vrchovin, kterejma je město kolem dokola uzavřeno do jakési mělké kotliny. „Vysvětluji mu, že bydlím v Nové Pace.“ Takhle končí zápis snu. Přesně touhle větou. Byl jsem v Praze na oslavě a někdo se mě zeptal, jak se odtamtud dostane domů, omluvně jsem mu vysvětloval, že mu neporadím.

Že to tam neznám, bydlím v Nové Pace.

A ta je hned přes pole, kde tenhle sen začal.

Scházel jsem v noci po okraji pole dolů k pivovaru. Přetížen zavazadly, obě ruce plné, dokonce i kytaru jsem s sebou vlácel. Zničehonic jsem se propadnul. S tím vším. Stáhlo mě to na dno hluboké rokle.

Nikdy předtím tam nebyla, ale očekával jsem ji. Vydal jsem se na cestu proto, abych navštívil jednu vyhlášenou anarchistickou komunu, která právě tady měla své sídlo. Dole jsem hned padl do rukou jejich hlídky. „Nihilovat!“ Bleskové rozhodnutí. Co s ním taky? Jenom náhodou to nevyřídili hned na místě. Kdo by čekal, že někdo jako já tady bude mít známé? Ani já sám ne, ale přálo mi štěstí, jeden se u toho zrovna nachomýtl. Luděk, básník, androš s hustým černým plnovousem. Už venku se o něm vědělo, že sem patří. Přimluvil se a hlídka mě nechala projít. Ale je to navěky! varoval. Když už jsem jednou mezi nima, není pro mě cesty zpět. Říkal to tvrdě, nesmlouvavě, jako ortel. Kdokoliv do týhle rokle vstoupil, navěky se po něm slehla zem. Prý jedině Magoru Jirousovi „s přihlídnutím k jeho básnické tvorbě“ – to zdůvodnění znělo zcela oficiálně – povolili výjimku a směl od nich odejít.

Se mnou se ale *srát* nebudou. Stačí jen jedinej pokus o útek. Výhrůžka, která v tu chvíli byla snad tak stará jako vesmír. A připomněli mi to pokaždý, když jsem začal o tom, že se s nima nedokážu sžít. V rokli se žilo divoce a nezřízeně. Nekonečná noční orgie. Násilí, násilnictví. Nespoutanost. Pohyby, dupot, a hlavně stíny. Srážející se a odbíhající, pořád se to míhalo. Postavy v odlescích ohňů jako by to celé zasouvaly až někam do pravěku. Nejvíc mě děsilo, že se budu muset zříct všeho dosavadního, všech svých zvyků.

Najednou ale skoro celá komuna seděla na starých kramářských povozech a jelo se pryč, do Prahy. Na mě se v tom shonu pozapomnělo. Ale bylo mi jasné, že když okamžitě nezmizím, kdokoliv, kdo si mě náhodou všimne, může ještě v poslední chvíli zajistit, aby zákon rokle nebyl porušen. Oddělá mě beze slova. Měl jsem opravdu strach. Na jednom z vozů jsem naštěstí zahlédl bývalého spolužáka. Číča! Už na škole, vzpomněl jsem si, nosil anarchistické áčko. Když jsem ho poprosil, aby mě ochránil a odvezl, Číča přikývnul, jako by vůbec o nic nešlo. Rychle jsem k němu nahoru vyházel všechno, co jsem s sebou do rokle přitáhl, svoje brašny, narvanéj ruksak, celou tu směšnou zátěž. Někde jsem ale nechal kytaru. Nebyl čas ji hledat, a tak jsem sáhl po první, co byla nablízku, vytrhnul jsem kytaru z ruky jednomu z ožralů, kteří

se odtamtud už zřejmě nehodlali zvednout. A poznal jsem ji, byla to kupodivu zrovna ta, na kterou jsem začínal. Poznal jsem i jeho. Stačilo, aby se zjevil Čiča, a kolik tu najednou bylo spolužáků, i s tímhle a i s támhle jsem se přece čtyři roky potkával na gymnáziu, Belzi, Hlína, Kouba, Dejvy, teď byli všichni roztahaní po zemi a civěli do dohasínajícího ohně, úplně zmožení a tupí. Tma řídla. A přitom to vypadalo, že ta noc nebude mít konce. Bylo před úsvitem. Přesně ten čas, kdy se vyráží na cestu. Měl jsem se možná ještě ohlídnout, jestli to bylo tak, jak se mi zdálo, že nejenom ta, kterou jsem držel, ale všechny kytary, na které se tam drnkalo, mi někdy v životě prošly pod rukama. Ale naskočil jsem na vůz a nechal to všechno za zády. Hlavně se dostat ven.

V příštím okamžiku jsem vešel do nějaké hospody, ocitl jsem se v těsné předsíni a narazil na ženu, která právě vyšla z lokálu. Asi hostinská, dívala se vyzývavě, co jako. Co jako chci. Než jsem ze sebe ale stačil cokoliv vypravit, usedla na lavici k nějakému muži. Rychle a zmateně jsem se jí pokoušel vysvětlit, za koho jsem ji měl, a bylo to zbytečný, trapný. Nechápavej obličej. Radši jsem se sebral a šel dovnitř. V lokále probíhala hlučná zábava, dokonce i tombolu tam měli. Uprostřed sálu si dva neuvěřitelně toporní panáci zkoušeli novou policejní stejnokroj. Byla to opravdu podívaná. Jednu starší paní to úplně zvedlo ze židle, ty jejich tlustý bílý kalhoty a směšná širokánská šle tažená šikmo přes tělo, „copak takhle mohou policisté požívat vážnost, která jim přísluší?“ rozkřikla se.

Ve mně ale pořád přetrvával otřes z toho, čemu jsem unikl.

Připomnělo mi to onen dávný proces s anarchisty, znal jsem to z filmů, tak jako všichni. Dav tisíců se před soudním palácem, zarostlé tváře, zarputilé výrazy, zvlčilost psanců. Zlobné očekávání rozsudků, dalších štěr a zatykačů. „Sebrali i Motýlka!“ Výkřik plný zoufalství, dav vzkypěl. Rozhořčení. Já? Zadek se mi stáhnul. Najednou to nebyl film, stál jsem mezi nimi a cítil jsem, že mě podezřívají.

Snažil jsem se rychle zmizet, ale byl tu ten nemožně velkej narvanej hnědej ruksak, se kterým jsem se vláčel. Těžko se mi prodíralo tou hustotou. Pořád na mě bylo vidět, ze všech stran mě pronásledovaly výhrůžné pohledy. A bělovousý stařešina právě pozvedl zařatou pěst, aby vyhlásil krevní mstu...

Nakrátko úleva. Sedím doma v rodinném kruhu, běží televize. Hlavně na matce je znát úleva. Zatímco se na černobílé obrazovce kroutí a vyvaluje nahá ženská s obludně melounovitými ňadry, která mě dost znechucuje, zvláště když se tu na to máme dívat všichni, matka nepřestává mluvit o něčem, co mi hrozilo a čemu jsem úspěšně ušel. Už mě to dráždí: „Vy jste se už tolikrát báli, kdyby se člověk měl pořád řídit jenom těma vašima obavama...“ Vždycky když o něco šlo, abych se radši držel zpátky. Opatrnost těch, po kterých se jen šlapalo. Vskrytu ale myslím hlavně na ztracenou kytaru, nedokážu se zbavit tísně. Ve dne tam musím znovu zajít. Podívat se, jestli tam někde bude.

Moje kytara.

Jejich rokle.

Ale přišel večer, kterež všechno rozpustil. Konala se veliká oslava. Bylo to v Praze v přepychovém paláci plném skla a světel a nebylo to nic pro mě. Osaměle jsem se tam dloubal v nose. Najednou po mně drapla něčí ruka a nechtěně si po sobě rozmázla mého holuba. Rozjařená spolužačka Dáša mě chtěla vtáhnout do hopsajícího řetězu. Ale neodradilo ji to, bavila se a můj zlovyk, který byl v tom snu výslovně odsouzen jako „neliterární“, velkoryse pominula. Vypadalo to, že se slaví maturita. Nakonec jsem se do toho kupodivu zapojil, zašáškoval si, neustále jsem si komicky pletl příjmení spolužaček a pokoušel se s nimi flirtovat.

Pak se objevil ten člověk, který se ptal, jak se odtamtud dostane domů. Začal jsem mu vysvětlovat, že to tam neznám.

Pocházím z Nové Paky.

A to se ani nedá vysvětlit.

Později se mi v Praze stávalo, že v tramvaji přímo vedle mě najednou: „Nová Paka!“ A pohrdavé zasmání, ztrnul jsem a ohlédl se. Úplně neznámá dívka. Jindy jsem přijel, vystoupil z metra a hned za prvním rohem mě výrazným nápisem zvali „Udělejte si výlet do Nové Paky!“ Nebo na fakultě před přednáškou, zničehonic ke mně přistoupil nějaký mladík: „Chci se zeptat, nejseš ty

náhodou

z Nový Paky?“ To mu stačilo, kývl, okamžitě se vzdálil a nechal mě ve zmatku.

Studentská léta jsem prochodil s velkým batohem na zádech. Svůj ztěžklej medvědí krok jsem s ulicemi hlavního města moc nesladil, já balík z venkova, a co mě snad k Praze mohlo navázat, to se z ní už beztak rychle vytrácelo. Jednou jsem narazil i na Magora Jirouse, bylo to v McDonaldu někdy kolem poledne, měl neuvěřitelně barevně kšilt, kterým dokonale zapadal do toho prostředí, a zrovna způsobně odkládal tácek. „S přihlédnutím k jeho básnické tvorbě“ tomu přiznávám půvab. Sám jsem nikdy nebyl propuštěn, pláchnul jsem při první příležitosti, na to bych asi neměl zapomínat.

Jejich rokle.

Ortel.

Čiča vždycky dělal, jako že nic. Potkávali jsme se na nádraží u odjezdů, ve vlaku jsme k sobě ale většinou nepřisedli. A pak asi po dvou hodinách jízdy stáčejíící se k severovýchodu to znovu začínalo, dosud spíš bezvýrazná, plochá krajina se pozvolna zdvihla, vyklenula – už taky bylo na čase, už to tak nemohlo zůstat – výhled z okna co chvíli přešel z otevřenosti do uzavření, když krajinu vlnící se do široka a do dálky naráz odstínily vysoký břehy navázející se těsně na trať a poté zas odstupující zpět, něco jako by se probouzelo, a pak už přišel tunel. Průchod temnotou. První tunel mezi Prahou a Krkonošema, černej předěl mezi dvěma světy. Do napjatého ticha duchařské seance zpod země duní vlak: tenhle zážitek si ze světlice jedné zdejší chalupy jistý pražský spisovatel odnesl už na přelomu století.

Tunel před Novou Pakou, průchod temnotou neústící možná v zasvěcení, ale vždy znovu připomínající, co je podmínkou.

A od nádraží už zahlídneš kousek toho pole.

třetí vstup

Nikdy nebyli spatřeni poprvé
a nikdy slyšeni naposledy.

Úplně mi to trhá uši, ten stále prázdnější dozvuk, že už tu zase nejsou. To se nesmyje tichem, to bude jen čím dál hlouběji zadupané, zahlušené, zadřené, zařezané. Ale zůstane to tady. Mnohohlavé vylidnění, které se nepozorovaně přesunuje a rozestupuje a obchází ze stran. Až už to nepůjde snést, znovu sem spadnou.

Země, která se vzedme.

Dupot. Kořeny. Vyceněný zuby. Překocení vůz. Utíkej! Cáry hadrů. Ohně. Válečný šik. Prchej, zmiz, neohlížej se!

Jsou na poli.

Jsou v zádech.

Zrada? Vpadávají tak naráz, že se to skoro nedá jinak vysvětlit. To nemohli odnikud stihnout, určitě už tu byli, někde čekali v plné zbroji, jenom je nebylo vidět, nachystáni na svoji chvíli, a někdo je musel krýt, to mi neříkejte...

Pohled do země.

Kryl jsem je já, když jsem s mlčením snášel ten nápor, jak všechno vypadalo usazeně a nenarušitelně a šlo to tak týden po týdnu?

Ne, říkám už předem, že tohle na sobě nenechám. Proč bych měl nést větší podezření než kdokoliv, kdo sem chodí navečer venčit psa, kdo sem při obědě zahlíží skrze záclonu a myslí na to, jak si dá ještě kafe a otevře noviny, nebo, abych nemířil jen na habešskou stranu, nastavenou do pole okna a zahrádkama, kdo vždycky čeká na sních a pak si to tady sjíždí na lyžích? Jen proto, že mě tu zastihuje studený den, kdy profukuje vítr a nebe je nízké, přetížené temně modrými mraky, chlad za kůží radí nestát tu už, jít, vrátit se, uchýlit se před tím do tepla, než se to opravdu strhne a bude po bezpečném letopočtu, jiné časy to tu opanují a nenajde se ani závětrí, kde by ses skrčil a dýchal si do dlaní? To ze mne ještě nedělá jediného svědka! Kdokoliv mi musí potvrdit, že stejně jako já slyší odjíždějící traktor.

Je to tak, odjíždí traktor.

Drkotá pryč, ztrácí se z očí a rachot jeho motoru s čím dál menším důrazem opakuje něco jako

odspodu

odspodu

ale ještě i v dozvuku z dálky se to sem zasekává. Zasekává, zapadá, a přesně tady, jak to slábne, už to dokonale zapadá do oněch časů, po kterých se údajně slehla zem. Ale přesně tady bych z každého dostal přiznání, že to tak není. Koho by to neusvědčilo? Zvláště ještě když se přijde blíž. I když se tady traktor jen otočil, hlubokou rýhovanou stopou jeho kol se dere ven něco, co je skoro dech, zadržovaný dech, který se zrodil ze sychravého vzduchu jiných časů, a nabrat ho zblízka znamená hned podlehnout, nechat se kamsi zanést,

ale už s převrácením naruby,

muset ulpět a odpadnout, muset se odkrýt, muset šednout, muset zpod prorvané vrstvy stébel a kořinek prosvítat jako hlína, která brzy začne osychat.

Jenom se o tom nesmí psát v latinských kronikách.

Ani slovo.

Mezery v nich se nesmějí zmenšit.

A byl by to podvrh.

„Zlamte mu kosti!“ ... To jsem opravdu zařval já. Byl to projev nesmlouvavosti a zvůle. Musel jsem se osvědčit jako vůdce, a tohle zapůsobilo. Vrhli se na toho nešťastníka a vyplnili příkaz.

Bez předchozího varování jsem zase přeskočil do snu, ale jak jinak si to představit, ten nával jiného času, nápor nájezdníků, propad do doby, která se opravdu nedá datovat ničím jiným než slovem „srát“?

Tenkrát ještě mělo zvuk.

Drsná dávná doba. Udělám sychravo, aby se bíle vysrážel opar jejich dechu.

Ten člověk mě *sral* a já neváhal ani chvíli, vždyť se mnou to nemuselo dopadnout líp, stála jich tam proti mně síla a co chybělo, aby ztratili chuť mě dál poslouchat? Měl jsem z nich nahnáno. Nevzpomínám si přesně, ale nejspíš byli zarostlí, podmračení, popudliví. Úplně ve mně zatrnulo, když se tam někde nalevo zvednul ten člověk a začal něco namítat proti tomu, o čem jsem se je pokoušel přesvědčit. Vlastně mi nezbývala žádná jiná možnost, než že vybuchnu a smetu ho. Že ukážu, kdo jsem.

I tohle se odehrálo na poli, i když uvnitř, jakoby v nějaký stodole.

11. dubna 1996, a z okamžiku probuzení si pamatuju, jak se táhnu s lednicí na zádech podél zadní strany pivovaru v pásmu velmi silné radiace.

Ne, nechci řeč odvádět jinam. Praštění kostí je těžko zapomenutelný zvuk, ale o to hůř se zapomíná na štěknutí, které ty kosti rozkázalo zlámat.

Ale co kdybych se byl s tou lednicí zase propadl, tak jako jsem se na začátku propadnul se všemi svými zavazadly do oné rokle? Dostali by mě do rukou a neptali by se vůbec na nic. A jak mně asi bylo, když jsem byl zničehonic vydán napospas ozbrojené hlídce, která se tak rychle shodla na řešení? „Nihilovat“ na místě. A i když na to nedošlo, i když mě díky nečekanému přímluvci v poslední chvíli ušetřili, znamenalo to pro mě vysvobození? Ne. Kdo ví, jestli ne už navěky. Strach a jenom strach.

Sžít se s tím, že kdokoliv se může zvednout a jít mě zabít.

Že kterýkoliv národ se může zvednout a přivalit se sem, všechno tu zpřevracet naruby a vydat za oběť svejm bohům. Nikde není nic psáno. Doboví kronikáři tenhle kout země neznají ani z doslechu.

čtvrtý vstup

Vracím se k poli, a zase ve tmě,
zůstávám ve tmě,
zase se v ní zdám.

12. září 1993, ve snu, jímž se znenadání vracím přesně na začátek snu, který se mi zdál přede dvěma lety. Možná proto, abych ten sen sjel znova, jinak. Svou předchozí výpravu jsem ostatně už skoro zapomněl. Zapsal, zapomněl, byl to přece jen sen, takže už ráno sešlo i z toho, co jsem si umiňoval u té televize, žádná rokle tam přece nikdy nebyla, bláznovství ji hledat.

Bláznovství,
ale najednou ze mě znovu byla ta nesmyslná postava ověšená těžkými bágly, znovu jsem měl škobrtat tmou po hroudách a výmolech, znovu.
Kam jsem se to zase vláčel? A proč zase takhle na noc?

Pivovarskej dvůr. Je tma. Dvůr se leskne šeravým odleskem,
ze zatažené oblohy sem tam ještě krápně, vzduch je plnej vlhkosti. Nohy studěj,
ale upoutalo tě to, postáváš,
shlížíš s pole na tu plochu ozářenou několika světly, co se tam děje,
je to jen běžná noční vykládka, chvíle rachotu a třískání vratama, auto už zacouvalo přívěsem k nájezdu, ale přece je to scéna tak zvláště osamocená, když se na to díváš takhle seshora, tak zvláště vytržená z ticha noci, zpod přístřeší, z polospánku... Čím déle to sleduješ, tím víc ti všechny ty úkony připadají nepochopitelné. Celá ta noc, její vůně, zamženost, šumění, blízkost města v rozpijících se světlech pouličních lamp... Vyvýšenost pole...

Ne, dost, motám se tu kolem toho pořád dokola:
bylo to tady,
tady byla ta průrva, tady někde jsem se propadnul, ale to se stalo jednou a už to nejde ničím znovu navodit. Žádným takovým pocitem, žádnou takovou náladou. Neměl bych to ani zkoušet. Ten druhý sen, jehož odvyprávění tady, jak si asi každý všiml, nenápadně odkládám, začíná sice skoro stejně jako ten první, ale od toho začátku se vyjde úplně jinam, průchod už se neotevře, a s tím mi nezbude než se smířit.

Světlo baterky prořízlo tmu, zase se ztratilo, ale vmžiku bylo zpátky u mě. Zastavil jsem se. Obstoupili mě tři muži a žádali, abych předložil doklady. „Budu mít s sebou asi jenom pas,“ hlesl jsem, ale nezám, pustil jsem tedy zavazadla a začal se šacovat.

Asijenompas s sebou budu mít jen rozumějte asi jenompas
jenpasbudu jenom – proč jsem jim tohleto řek?

A hlavní otázka: byla to lež?

Pokus o výmluvu, trapnost, nesmysl... to určitě. Vždycky mě zaráží, jak zbaběle se ve snech dokážu chovat. Jak odporně podlézám. Vemlouvám se, snažím se zalíbit, získat si je, škemrám o propuštění... Nebo přinejmenším říkám víc, než je třeba.

Dobrá. Ale byla to lež?

Otázka je tak důležitá proto, že zanedlouho tu bude ze všech stran slyšet němčina. A tak nevím, opravdu nevím, proč jsem v tu chvíli zamumlal zrovna tohle. A jestli tomu mám sám uvěřit. Tomu, že jsem ten pas s sebou měl. Že to nebyl jen žvást, průtah, kterým jsem chtěl pouze získat trochu času. Zjistit se to nedá, byl to přece sen. Ale možná, kdo ví, jsem opravdu byl připraven prokázat se cestovním pasem, platným i na poli uprostřed noci, jestli ne hlavně tady, na poli uprostřed noci, kde to už brzy nebude sen, až bude ze všech stran znít němčina,

so ein Feld, doch, rozumím, učím se německy, omlouvám se německy, bráním se německy, zaklínám se německy, procházím se mezi Němci, málem se prokazuju pasem.

Každopádně, když jsem ve snu, vítězí ve mně kolaborant.

Ano, přiznávám se.

Hrabal jsem v kapsách, muži stáli a čekali. Už to vypadalo, že budu muset seběhnout dolů do baráku a doklady přinést odtamtud, ale naštěstí jsem našel. Dokonce občanský průkaz. Podal jsem jim ho se slovy, že mě podle té fotky asi stejně nepoznají, ve čtrnácti jsem vypadal jinak a další moje trapné poznámky, neposlouchali, „vy jste

vy jste?

vy jste...“ a moje jméno. Kdo by na to nepřikývnul? V té otázce zaznělo okamžité srozumění, bylo jasné, odkud vítr vane. Hned mi podal ruku a představil se. Jméno mi bylo známé z literárních kruhů. Byl to taky začínající autor, ale o něco málo starší, a protože jsem v něm na dálku tušil kohosi, kdo na mě nevraží, jeho vstřícnost mě teď úplně dojala. Rychle jsme našli společnou řeč

a ti dva se vytratili.

Jako na povel.

Mám je nechat? Ani si toho nevšimnout a věnovat se rozhovoru, který mě tak vtáhnul?

Kratičký přeskok do jiného snu:

30. srpna 1995, v paměti mi zůstal jen útržek, okraj pole a na něm několik stojících. Vrhali stíny. Obrácení tváří k západu. Ostrá záře na nich. Zřejmě to byla celá naše rodina, všichni nepohnutě a s klidem pozorovali jaderný výbuch, ale silnější než strach o ně bylo v tu chvíli moje nadšení, že jsem vyvázl jen s pokutou, kterou mi dva policisté napařili za to, že jsem na tom poli cosi podupal.

A ti dva se vytratili.

Tlusté bílé kalhoty? Širokánská šle tažená šikmo přes tělo?

Kdyby v tomhle vyrazili na pole, to bych se snad vážně sehnul pro hroudu.

Ti dva

se vytratili, takže už si nevyposlechli, jak je pucuju, proč ani v noci na poli, na takovém klidném místě, nedaj lidem pokoj. Ještě než na to ale můj nový známý stačil cokoliv namítnout, uviděl jsem to sám. Rozsvícená okna na protější straně, změt hlasů, nápěvy, výkřiky, obrysy postav vycházející do tmy. Nahoře pod Habeší hospoda v plném provozu.

Nikdy předtím...

Dál už to nemělo žádné zvláštní děj, došli jsme tam a hned jsme se radši skrčili za roh, protože ze dveří se vyhrnulo pár řvoucích otrapů a jejich ksichy zkyselené blitím nevěstily nic dobrého. Až by se narovnali a rozhlídli kolem, padli bychom jim zrovna do rány, takže jsme na nic nečekali a vlezli jsme do nejbližšího otevřeného okýnka. Byla to poutová maringotka, úkryt lepší, než jsme si mohli přát, a když nám trochu otrnulo, dali jsme se u jejího vchodu do řeči s dívkou, která tam měla vystavené drobné obrázky na prodej. Pro mě to ale končilo zděšením, protože jak jsme tak v poklidu seděli a propírali jednu naši společnou známou, najednou jsem zjistil, že moje ruce, ale tohle si přece sny s tělem dělávají dost často, jsou až po lokty skrz naskrz prožraný krvavejma bolákama.

Kratičký přeskok do jiného snu:

na zádech vleču velkou bílou lednici, čím dál víc mě to pálí.

Jsme v devadesátých letech. Přeskakuje všechno. Jeden obraz za druhým. Přeskakují světla, barvy, přeskakují písmena a údaje na číselnících, něco střídavě bliká v levém dolním rohu a nějaké věty běží v nekonečném řádku pořád dokola. Objeví-li se záběr na osamělou postavu jdoucí po poli, nesmí každopádně trvat moc dlouho. Jde jenom o ten pocit, že se dá kráčet i do vytracena. Ale kdo by se na to vydržel tak dlouho dívat? Ostatně už zítra nebo pozítří na tom poli může vyrůst staveniště, povede tudy silniční obchvat nebo tu otevřou největší supermarket v kraji. V posledních letech beztak leželo ladem. Naskytne se úžasný pohled, jak se dá celý den projíždět s vozíkem podél regálů a přeskakovat očima z obalu na obal. Rozkvetlé louky, horské svahy, nazlátlá pole před sklizní. Jen po tom sáhnout, vzít tu krabici.

Zatím už to tady stačili obsadit Němci. Na nic nečekali, od mého druhého snu sice měly uplynout ještě dva roky,

červen 1995,

to by ale nebyli oni, aby svým hřmotem, svou dravostí, svou zdrcující přesilou nedokázali nějaký takový dva roky zatlačit do pozadí. Jsou tu! A co bylo před nimi? Očekávání jejich nečekaného vpádu, jak jinak. To by přece nebyli oni, kdyby se sem nedrali už tisíc let předtím! Nestačil jsem ani zauvažovat, za koho je to vlastně mám. Odkud se opravdu vzali. Uslyšel jsem, že mluví německy, a přijal jsem to jako vysvětlení. To by přece ani nebyli oni, kdyby nemluvili německy...

So was – hier? V první chvíli mě to spíš nutilo nevěřit tomu, že jsem opravdu na tomhle poli, a ne jinde. Stany, řady aut, zevnitř těžké dusání z rádií, mraky lidí, výkřiky a smích, plno světla. Tohle mě přivítalo. Ještě že jsem se hned stihl opřít o to, co jsem tu zažil ve snech, jinak bych asi zavrával a kdo ví, kde bych skončil,

daleko za hranicí

ztracen.

Ale z protější strany svítěj světla, a to znám. Právě odtamtud, z toho kouta, kde si teď někdo jen tak pro rámus zatroubil na klaksón. Hloučky Němců si zvolna přecházejí od stanu ke stanu, aby se co chvíli zastavily přímo ve světle jejich rozzářených vchodů a oken, ale právě odtamtud už to přece znám, tu září ze dveří a oken, řev ožralů, skok za maringotku, vždyť právě tam, nahoře pod Habeš! Tam svítla ta hospoda! A jestli jsem snad tenkrát hned po probuzení odporoučel zpátky do sna nápad, že by se na poli prodávalo točený a buřty s hořčicí, teď abych si šel ke stánku omrknout, za kolik to tu mají. Rozmáchně kulaté číslice zrychla načrtnuté na kartón. Bier. Würste. Pepsi Cola. Pivo. Packý. Ať mi teďka někdo vysvětlí, kde to jsem, a já mu na oplátku zkusím vysvětlit, wo ich wohne. Tady, jak tu sedíte před stanem kolem stolku a hraje karty, ale co bych vám povídal, so ein Feld. Přece nebudu jako v těch snech, kdy mě to pořád nutká někomu něco trapně vysvětlovat. Nebudu přece jako ve snách!

Podlézavec a přísluhovač.

Kolaborant.

Kdo ví, jestli se sem nenahrnuli právě proto. Z dálky přilákání.

To mě ovšem děsí.

Támhleten shluk aut, nevidím to jinak, než že je to schválně, jako hradba, zátaras, aby se už nikdo nedostal k tý průrvě. Nikdo další aby neprošel k těm dole. Německé bezpečnostní opatření. Pro sichr. Přeháním, já vím. To místo ale trefili.

Jakoby na oslavu vítězství si opodál vyřvávají silní a spokojení mládenci, tváře jak maštěný, masitý krky, plandavý trika,

rozmachují se flaškama, ukazují okolo sebe a všechno jim patří...

Asi se mi nepodaří úplně přesvědčit, že tohle všechno už není sen. Odlišit to od všech těch

předchozích událostí, kterým se nemuselo věřit. Tohle se mi ale nezdálo, tohle se stalo. Tahle noc byla. Zřejmě matu tím, jak si to pořád propojuju, takže z toho nevychází žádný protiklad dvou světů. Protiklad, který by měl zůstat patrný, i když asi jen proto, aby bylo zřetelně vidět, jak se pořád stírá. Je to jedno jediný pole.

Napadá mě ale slovo, které tomu snad na chvíli dodá reálné obrysy,

jako na povel

zaplaší všechna znamení snu a udělá z Němců Němce:

Autokros.

Mistrovství světa ve Štikovské rokli.

pátý vstup

Čekat je, a to odkudkoliv, v kterémkoliv okamžiku a v jakékoliv podobě. „Támhle!“ – „Pozor, za tebou!“ – Otočíš se a nic, jenom kus úplně rozmočeného kartónu leží na zemi, znovu se otočíš, nějak se ti to nezdá, váhavě k tomu dojdeš a už víš. Černá písmena „arnsdorf“. Jsou tu a jsou rafinovanější, než by ses nadál.

Ale neříkal jsem, že budou vším, nač si zrovna vzpomenu? Neříkal? No, možná opravdu ještě ne.

Snad jen to poleno vynechme.

Když ale ukážu na pohozenou botu, budou to oni: Němci jako dupot za humnama. Nebo ukážu, jak se v létě před polednem těsně nad zemí tetelí horký vzduch. Ukážu nahoru na letadlo a budou to oni: Němci jako nálet. Nebo ukážu na hromádku kostí zamrzlou v ledovatce. Ukážu na rýhu v hlíně a budou to oni: Němci jako hranice. Nebo tady – zbytek kartónové krabice.

Varnsdorf.

Velveta Varnsdorf, pobočka Nová Paka.

Pojďme si vyprávět, jak jsme společně nezažili válku!

Co se mě týče, vyšel jsem z ní jako vnuk. Ale zase jsme viděli spousty filmů, máme si co vyprávět, pak nás to přece budilo uprostřed noci, břitké příkazy a dupot, obklíčení, hlavně samopalů vytrčené z obrysů černých mužských postav... Nahánění do transportů, lágry...

Nikdo, kdo to doopravdy pamatuje, o tomhle nemůže mít ani tušení.

Jenže tentokrát se už neříká „protentokrát“.

Mají mé uznání. Skvěle sehrávají svoji úlohu a jsou přesně tím, čím je potřebujeme mít. Nikdy jsem o tom nepochyboval. Zdědil jsem je po předcích a setkávám se s nima, kdykoliv na mě padne podezření.

Kdykoliv vstupuju do kontrolního pásma.

Kdykoliv musím projít, aby se na mně nic nepoznalo.

Kdykoliv něco někam pronáším, i když jsem o tom třeba ani nevěděl.

Jsou

tři na balkóně na konci ulice, musím kolem nich projít, jako by nic, a teprve teď si uvědomuju, v jakém jsem stavu. Zřetelně slyším němčinu. Zdá se, že si jenom tak vyšli ven na večerní cigaretu. Zpozorovali mě, už se nemůžu obrátit.

Ale hlavně se s nima setkávám na poli.

Kdyby kdekoliv jinde!

Dokonce jsem věděl, že sem přijdou.

A je to jako s tou válkou tehdy. Němci museli zajít už hodně hluboko do vnitrozemí, aby vláda napadené země docenila, kolika se jí předtím dostalo upozornění a varovných zpráv, že se jí německá vojska rojí u hranic a že útok se dá čekat každým dnem. Stalinovi prý bylo dokonce sděleno i přesné datum.

I já jsem měl ve snech svoje předsunuté hlídky, které mi hlásily, že Němci přijdou.

I pro mě to ale bylo překvapení, když opravdu přišli.

Na autokros do Nové Paky jezdili rok co rok. O to nic. Na přelomu června a července se tu vždycky vyrojili, zaplnili město křiklavejma čepicema a autákama, ztropili alotrie a po třech dnech zase odjeli. Takhle to bylo od doby, co jsem se začal rozkoukávat.

Jenže tentokrát se pro ně nenašlo místo jinde. Žádná jiná louka nebo jiný pole. Tentokrát vešli přímo do zad.

Dřív bývali dál ve Štikově, blíž u závodiště, u rokle.

Nezapomenu, jak jsem jednou, sotva jsem se ve škole naučil prvních pár německých vět, zašel ke Štikovský rokli do jednoho z těch kempů a pokoušel se tam zapříst hovor s nějakou malou dívkou. Moje předříkávání „wir sind Böhmen, ihr seid Deutschen, verstehst du?“ ji náramně vyděsilo, tím spíš, že jsem u toho ještě máchal rukama a mířil na ni prstem. Rozbrečela se a utekla do stanu.

Zvláštní je, že se mi tahle vzpomínka vybavuje v souvislosti se snem o kombajnech,

5. září 1993, kde jinde než na poli,

malej kluk stojí před kombajnem, kterej říděj dva Němci, kouká na mě a váhá, co mi říct.

Právě jsem na něj naběhnul, jestli je ten kombajn opravdu jejich, musím totiž stůj co stůj najít ten svůj, se kterým mi někdo ujel, když jsem ho chvíli nedopatřením nechal stát s otevřenejma dveřma, *průser jako mraky*, už dobu se honím po poli od kombajnu ke kombajnu a zkouším ho nějak rozpoznat a divoce mávám na řidiče a jsem tu za šaška... Kluk ale pořád mlčí, i když jsem se ho zeptal německy, a tomu určitě musel rozumět! Na nic už nečekám. Ani nevím, kde se to ve mně bere, ale najednou jsem zlej a z plnejch plic řvu nahoru na ty dva: „Heraus – oder es wird böse!!!“

A kupodivu to na ně platí, hned jsou pryč

jako na povel

a já můžu sednout za volant. Kdyby to nebylo ve snu, neuměl bych to samozřejmě ani nastartovat. Naštěstí to tu zvládám bez potíží. Hned jsem se rozjel. Stejně jako hrdinům v pohádkách, ani mně už moc nechybělo, abych propadl v úkolu, který mi byl uložen. Navíc to zdaleka není úkol poslední.

Teď na to ještě mám kombajn, ale příště, až mě znovu vyšlou – březen 1998, za čtyřicet dva měsíců –, dostanu už jenom takovou obří žiletku, naschvál ještě ztupenou o tlusté dřevěné klády, a pole budu muset posekat s ní. A co mi zbude?

„Němci na poli.“

Už samo o sobě to zní nebezpečně.

Němci kdekoliv. Kdekoliv v blízkosti, takže i za německými hranicemi, které jsou přece tak blízko. Němci rozhodně ne „protentokrát“ – ale odpradávná a napořád. Zlověstné postavy, bez kterých se neobejdeme.

Země se vzedme.

Na dračí setbu mi ovšem nikdo neuvěří.

Od prvního okamžiku, kdy mám pole plný Němců, samozřejmě vím, že na to budu vzpomínat. A proto se mezi nima motám, jako bych tu byl doma a jako bych tu nebyl doma, a vychutnávám si každou větu, kterou si umím přeložit.

Bavím se právě objevenou teorií: „Objeví-li se zloduch, vyžaduje se, aby mluvil německy. Kdyby neuměl, donutí ho i násilím, aby se naučil. Zákony protektorátu jsou tvrdé, ale jinak ho našim potomkům neuchováme.“

Z kroku přicházející mladé dvojice kradmo odečítám, kolik toho asi užili, když je dole pod břehem nebo vzadu za pivovarskou zdí kryla tma. Jestli je to zlákal, anebo už ne.

Vtom, ale nijak prudce, jako by se to mnou všechno zhouplo.

A máme to tady, držte se, ta vlna pod našima nohama, ta vlna je pořád v pohybu,

vzdouvá se, kypí a navaluje, aby se přehnal, převalila,

ohromná děsná zemská vlna,

tak to ona je sem přinesla... Přijíždí další auto, pár světel se zhoupne dolů a pak pomalu ozkoumává svahy, než si najde plac a zastaví. Taková bouda! Mě to ale nemůže ošálit, přece vím, na čem stojím. Kdybych se jich zeptal, všichni do jednoho, jak tu jsou, by mi jistojistě začali tvrdit, že zrovna před hodinkou přijeli. V poledne ještě za hranicí. Dali by mi na to ruku, a kdybych ji stiskl, muselo by mě to přesvědčit. Upocená a masitá. Na tomhle poli mě však ze všeho nejmíň může přesvědčit právě to, že něco je z masa a kostí, also – entschuldigung!
Nepřijeli. Vytanuli.

šestý vstup

Jako bych nevěděl:

pole

mě přejde mlčením.

Nedávno, sotva jsem na něm spálil nějaké starší rukopisy, objevilo se mi pole zase ve snu. Přece jenom už uplynulo pár let od doby, kdy se mi o něm zdálo každou chvíli, a tak jsem zpozorněl, co se bude dít. A snad poprvé jsem se opravdu díval dolů. S ohnutou hlavou jsem si to razil někam naproti a neviděl nic než vysokou trávu rozbíhající se do všech stran. Bylo zvláštní, zjedovatělé, zhoustle podmračné světlo. Až když jsem se octnul uprostřed kruhu, kde byla všechna tráva až do kořenů vyžraná nějakou chemikálií nebo čím, uvědomil jsem si, že už pár kroků předtím jsem po stranách zaznamenával bledé bílé skvrny. Tady to už nešlo nevidět. Jako by sem někdo vypustil nádrž lihu plnou preparátů. Mělo to velikost vzrostlých kuřat, ovšem hlavičky a hřbety byly ještě nevyvinuté, zárodečné, jako u potracených plodů.

Svírá mě pocit, že to měl být obraz toho, co jsem napsal a píšu. Rozsudek. Tajemství má právo zdrtit toho, kdo na něj dotírá.

Nejhorší, že ať napíšu cokoliv, je to hned bez výhrad připuštěno.

„Tvůj jazyk

za tvými zuby!“

A přesto je ve mně rozhodnutí zajít ještě dál, co nejdál, až tam, kde mi to vezme slova. Dokonce už i tuším, jak k tomu asi dojde. Bude to jako nic, jenom to pole přede mnou. Pole, nic než pole, který už ničím jiným nebude, než jen polem, takže ať se díváš, jak se díváš, ať po něm přecházíš, jak dlouho chceš, nic víc o tom nedokážeš říct, prostě pole, tohle pole. Nejzazší tajemství nicneříkajícího. Možná to jediné skutečné tajemství. Zatím se pokouším zpřítomnit tajemství, jež jako tajemství samo vystupuje, tajuplně se tváří, skrývá se a pak naráz zaskočí tím, že je tady, upozorňuje na sebe hrou náznaků, posílá mi sny, dává do souvislosti, co bych sám nikdy nepropojil, mění můj směr, navádí mě a upomíná, nechává mě v tom, má svůj čas. Podezřívám ho, že se samo nechává takhle vyzradit, protože stejně nikdy nemůže být vyraženo, nestane se nic víc, než že ho ztratím Ale na konci bude dočista vyprázdněný pole, stejně jako v době, kdy jsem ho přehlížel. Jenom s tím rozdílem, že tentokrát už zůstanu v nastraženosti. Kdyby cokoliv,

tady už nikdy, už nikde než tady,

kdyby přece jen. Zůstanu, budu vyčkávat.

Asi jako kdybych byl malíř a nechal po sobě na poli stojan s domalovaným plátnem a na plátně pole: tisíce barevných dotyků vedených mou vlastní rukou, od středu k okrajům a zase zpátky znovu a znovu přemalováváno, celá léta napjatý pozornosti, ale proč je tam toho nakonec tak zoufale málo k vidění?

Raději nikoho nepřivedu, ale budu se tvářit, jako že mi přihlíží přes rameno, a začnu hned čárat rukama, kudy to vede. Koukej, jak se hlína jakoby rozežívá, nabíhá, prokresluje různými odstíny a tahy!

Je to skoro, jako bych při pohledu z letadla odhaloval půdorys dávného hradiště, ovšem ten pohled z letadla přenechme někomu, kdo se odváží do toho vlézt,

já jsem pěšák.

Skláním se skoro až k zemi, když chci prstem naznačit, lehce obtáhnout, jak to odspodu prosvítá, co jsou ruce, tváře, vousy, jílice mečů, nohavice... A letadlo si nechám proletět nad hlavou. Nebo ho naopak nespustím z očí, což je pravdě blíž.

Čistá rozloha plná síly.
Tenká blána, která se vždycky zjara protrhne
a pak to nezastavíš.

Taky jsem se jednou pokusil o mapu, ale ten náčrtek jsem hned zmačkal a vyhodil.

Čekal jsem od toho příliš.

Obrysová čára, a nic.

Nic, co by vtahovalo. Ani to nešlo dozadu, ani nesbíhalo dolů, neotevíral se žádný výhled,
ani nezavanul vítr. Okamžitě jsem ztratil chuť do toho prázdného obrysu cokoliv zakreslovat.

A jak to taky zakreslit? To, co tě zaskočí, co ti vezme půdu pod nohama

takže se propadneš

co tě nečekaně oslní a obklíčí

takže se zarazíš

a nic. Z mého pokusu zmapovat svoje snové pole zůstalo jen pár nicneříkajících značek.
Kde jsem byl legitimován, kde mi ukradli kombajn, kam nás převáželi vězeňským transportem
a ve kterých místech jsme se před nimi zakopali pod zem, kudy jsem se to vláčel s lednicí
na zádech. Kolem jaderné elektrárny jsem se vláčel, tam dole, co jinak stojí pivovar, podél zdi
se táhly tlustý lesklý trubky, byl to úsek silného záření,

11. dubna 1996, chvíli před probuzením... a z takovejch útržků jsem chtěl poslepnout celou
mapu.

Abych se tam viděl.

Nebo pro koho?

Tiše se dorozumívají očima.

Pokračovat dál je asi zbytečný.

Ruka mi zbytečně trčí, nezajímá je to. Ani pivovarskej komín, ani město, ani vysílač,
za kterým, jak jsem se právě chystal upozornit, se rozkládá proslulá Štikovská rokle, červená
smyčka autokrosového závodiště. Ruka poklesá, obracím se a vyštěknou co nejostřeji:

„To snad čekáte na kruhy v obilí?“

Udivuje mě, že jsou jenom dva. Celou dobu mě něco drželo v přesvědčení, že mluvím
ke třem, ale když teď od sebe poodstupujou, vidím, že jsem se mýlil. Tvářej se jako dva strážci
po stranách posvátného průchodu, do kterého mi nezbude než vejít. Možná to bylo to třetí.
To světlé v pozadí.

Modrobílá plastická budka trčící ve svahu pole.

Rozumím.

Jdi se vysrat!

sedmý vstup

Zdání totiž neklame.
Zdání jenom slábne nebo sílí.

Vejít a zavřít za sebou dveře. Dokonce se i zamknout! Celé se to tváří, jako že nic, je to přece úplná samozřejmost. Běžné zařízení. Vejdeš dovnitř a zavřeš se tam. Ale jestliže od první chvíle, co jsem se rozhlédl a nepoznal to tu – řady aut a rozsvícené stany, pole plný Němců – mě pořád něco mátl, jestli náhodou nejsem někde jinde, než se zdá, nebo co se mi to vlastně zdá, pak tady už si se mnou někdo zahrával. Chceš se ještě ptát, kde to seš?

Uvnitř.

Což je právě ta zrada.

Přijal bych, že pole najednou leží kdesi hluboko v cizině a ze mne se má stát štvanec, který s ním nevědomky překročil hraniční čáru. Dokážu si pole představit jako zemský střep letící černou bezedností vesmíru, rozloha jenom od obzoru k obzoru, dál už se to propadá. Vlny hlíny se můžou dát do pohybu a začít se převalovat, přelévat se jedna v druhou.

Ale copak je možné stát na poli a nemít nad sebou otevřené nebe?

A pod sebou...

Sehnout se, sklopit prkýnko, stáhnout si kalhoty a pohodlně se usadit, dát si to se vším komfortem, po ruce roli toaletního papíru, samozřejmě, vpředu umyvadýlko i s malým zrcadlem, proti očím bezbarvou plastovou desku dveří. Zírat na to všechno a potichu se smát. Srát na poli... Copak je možné srát na poli a nemít nad sebou... a pod sebou...?

Venku je už noc, ze všech stran zněj hlasy, ale já jsem tady sám. Bylo mi to nabídnuto, tak proč bych nezašel. Vedle té mojí stojí další dvě budky. Zasazuju si to místo do mapy všeho, co jsem kde na poli už zažil. Kus hovna zatím odpadl a rozšpláchnul vodu v hloubce, která mě překvapuje. Studniční ozvěna, mrazivý zvuk.

Vím přesně.

V jednom snu jsme právě tady leželi pohřbení hluboko pod zledovatělou zemí.

A tam někam teď padaj moje hovna. Jednou mi dojde, že se to propojuje. Seru si úplně nehloub, kam to jde.

Postavili mi sem k tomu předpisové hygienické zařízení, abych nezůstal na pochybách. Od ničeho se nemůže hořká černota sraní odrážet líp, než od téhle světlé bezbarvé krabice. Z díry hluboko v tobě se něco tlačí a propadá do díry hluboko v zemi. To, co se v tobě obrátilo v drek, se tam dole znovu obrátí. Nakonec se v tom poznáš, chtělo by se dodat. Ale ne, na to už nedojde. Náhradou přijmi aspoň ten pohled do zrcátka, až to po sobě spláchneš a půjdeš si umejt ruce.

„Ty starej vole...“

Sral na svý pole. Jenže to byla zadnice vystrčená proti měsíci a ruka škubající trsy trávy v dosahu, to byla hromada poctivýho pohnojení, za kterou stálo za to se při odchodu ještě ohlídnout. Kdysi. Za těch časů.

Smím se odvolávat takhle daleko?

Vzpomínám si, jak jsem jednou na měsíčním světle pozoroval kočku, která po sobě zahrabávala. V tu chvíli mi připadalo, že moc nechybí a budu to konečně umět všechno pojmenovat. Doted' se mi to ale nedaří. Pole polykající hovna v celé své rozloze a staletosti, rozrytosti a zpřevracenosti. Pole bezmezné, pole nejsyrovější. A já se tu nechám posadit

do těsného uzavřeného kamrlíku, výtobytku moderní hygieny, který se jako nějaká jehla úzkým vpichem zabodl do vrstev zeminy, a kladu si různé otázky. Třeba, jestli to není *k posrání*.

A smím vůbec používat slovo „srát“?

Smím zacházet až do takových hloubek?

Protože v češtině je možná menší propast říct slovo „vesmír“ než „srát“. Každopádně je to ohraničenější, bezpečnější. Nehrozí to tím závratným obratem všeho v nic. V hovno...

„Ty, ser na to! Nesor se tady do vesmíru!“

„Jasně. Přestaň s tím už srát!“

„NESER TEN VESMÍR!“

Nestvůra.

Rýha. Stah.

Měl jsem to slyšet? Třeba to ani nebyly výhrůžky...

Nasrat. To je hned, to slovo naskočí a řekne se. Pořád v záloze. Dost na to, aby uniklo pozornosti, jaký je to praplaz. Rozesrat, přesírat, *sesrat se*, průser, vysrání, usrat si, sráč, srrrrrááč, tos posral, zasranec, jaký s tím sraní, vyser si voko, séře... To mi nikdo nevyvrátí, vždyť se to úplně převaluje, mele, pozdvihá, smýká sebou, prodírá do všech stran. Slovo, které zmůže víc než jakékoliv jiné slovo.

Umlčí.

Srazí.

A někdy třeba jenom zní jako varování, jako výhrůžka, ale ve skutečnosti... Mohl jsem něco přeslechnout. Nějakou podloudnost. Levotu. Hec. A nemělo by mě hned všechno zastrašit. Chtěl jsem říct, že ve všech těch podobách, tvarech, obrazech a zabarveních, které tohle slovo v češtině má... a v té síle... proč by to nemohla být stopa nějaké pradávnejší odpovědi na „vesmír“?

Nebo dokonce na něco, na co už i sám „vesmír“ je jenom odpovědí?

Rýha, která se někde v nepaměti stala slovem. Nevím. Je to jen tušení.

A jestli jsem měl něco slyšet... Zvenčí je toho slyšet! Smějou se, halekaj, pokřikujou na sebe, jako že to tu žije, jako že dneska večer se to tu sešlo, co? A já zatím

čím dál víc mě udivuje, jak se mi z toho podařilo zvláště vytrhnout, když jsem si dopřál ten požitek vysrat se přímo v jejich středu. Jako by mě to přeneslo na nějakou jinou úroveň. Třeba jsem se už jenom dokonale uzavřel do klece sebeklamu, ale kdo by odolal, když je to zrovna takováhle klec? Totéž to moje „seru“, které si k tomu tak zaujatě předříkávám: sice zní jinak, než by to řekli ti venku, ale kvůli tomu si ještě nemusím namlouvat, že vládnu kdovíjak mocným zaklínadlem. Nemusím, ale namlouvám. Vždyť „srát“,

v českém „srát“ se ozývá sanskrtské „sarati“, což znamená plynutí, tok, protékání, a to přímo souvisí se „sansarou“, protáčející se smyčkou všeho trápení,

nekonečným proudem všech zdání,

bolestným trestem za podlehnutí tomu klamu, kterým je pro Indy svět.

Ale ať už je vzájemný poměr slov „vesmír“ a „srát“ jakýkoliv, země by se zachvěla, tomu věřím, kdyby se nějaký hlas dokázal opřít o sílu toho slova. Spustit to, syknout a rozvrátit, protáhnout a tvrdě utnout, a to tak, aby to bylo jako rána, která už co nevidět přijde a zdrtí, protože už toho bylo dost,

řek sem dost.

Slyšel jsem. Mám s tím přestat.

Bylo to řečeno dost tvrdě, takže chvíli mi ani nedocházelo, že je to na mě.

Už bych asi měl vyjít zase ven. Bylo by na čase. Sedmé, osmé století. To střílím, ale doba přenosných splachovacích záchodů to nebude.

Ještě než otevřu, měl bych asi najít něco, o co bych se opřel, až se to všechno střetne.

Něco víc než půdu pod nohama, protože ta teď bude nejistá.

Cítím, jak se mi zadem až k řiti táhne hluboká hořká čára. Snad právě tohle vnitřní rozrýhnutí, ta stopa po tom, co prošlo dolů a propadlo, by mě mohlo udržet. Doufám. Vždyť ve svém prodloužení to možná vede až k tomu lůžku pod ledem, až do té největší tíže.

Vzpomínáš?

Takže odhodlaně vykročím a hned na prahu mě to sejme.